

FITXA TÉCNICA: EL MONOPOLI DE LA DIVISA NACIONAL

Teoria

La descripció dels sistemes monetaris proporcionada per la Teoria Monetària Moderna (TMM) fa ús d'una observació fonamental i característica d'aquest enfocament:

La moneda nacional és creada per l'Estat en règim de monopoli.

En aquesta secció, explicarem millor aquest concepte i les seves implicacions immediates..

Segons la TMM, l'Estat és una autoritat central que ostenta el **poder militar** sobre una determinada població i vol extreure'n mà d'obra, béns i serveis; és a dir, **disposar de recursos reals de la població sota la seva autoritat**.

Amb aquesta finalitat, l'Estat pot procedir utilitzant directament el seu poder militar, de manera immediata. Pot, per si mateix, forçar la població que viu en el territori que controla a treballar mitjançant la força bruta. Històricament, hi ha hagut casos d'aquest tipus, però amb el naixement de les unitats de compte i l'encunyació de moneda s'ha desenvolupat progressivament un altre mètode. L'Estat utilitza indirectament la seva força imposant el pagament d'**impostos** a la població (Mosler, 2012). La particularitat d'aquesta operació rau en el fet que l'únic objecte acceptat per l'Estat com a pagament d'impostos és la divisa nacional que ell mateix emet, en règim de **monopoli**. L'impagament d'impostos comporta, en els diferents casos històrics, altres tipus de violència dirigida per l'Estat, com la detenció, la confiscació o la destrucció de béns personals (Tcherneva, 2002, 2016).

En una situació com aquesta, tota persona està obligada a pagar els seus impostos en la moneda de l'Estat. En conseqüència, i de manera immediata, tots els agents econòmics necessiten obtenir una quantitat suficient de moneda nacional per pagar els impostos. En altres paraules, la població té una determinada **demanda de divisa nacional**, almenys igual a l'import total dels impostos (Garzón, 2019).

Tot agent econòmic, per tal d'obtenir la moneda nacional que necessita per pagar els seus impostos, posa a la venda mà d'obra, béns o serveis.

En aquesta fase, l'Estat, com a únic emissor de la moneda nacional, pot **gastar** la seva pròpia moneda per assolir el seu objectiu inicial: obtenir de la població treball, béns i serveis. Això és el que s'ha denominat com l'enfocament del diner dirigit per impost, que veu en aquests, un vehicle de redistribució de recursos reals de l'autoritat cap a si mateixa (Tcherneva i Cruz-Hidalgo, 2020).

@RedTMM

Red TMM España

Red TMM Espana

YouTube

L'economia esdevé així un "sistema monetari", ja que tothom està disposat a acceptar la moneda de l'Estat com a pagament i, en conseqüència, tothom la pot utilitzar; no només per pagar impostos, sinó també per comprar béns o serveis a altres agents, que al seu torn estan subjectes a impostos i, per tant, necessiten la divisa nacional.

La divisa nacional adquireix així la qualitat de **mitjà de pagament**, en virtut del valor que li confereix l'obligació fiscal.

Es crea així un "**mercat**" en el qual la **unitat de compte** utilitzada per quantificar el valor de les mercaderies és la mateixa que la divisa de l'Estat (lliures, iens, euros, etc.)

Exemple històric

La Ghana del segle XIX no coneixia la moneda (Abraham, 1974). Tothom es dedicava a la pesca, la caça i altres activitats pròpies d'una societat caçadora-recol·lectora. Ningú no necessitava "diners" per pagar res, així que ningú els buscava.

Però la **potència colonial** britànica, que tenia un gran interès a explotar aquests territoris per a la producció de cafè, havia de trobar una manera d'obligar la població indígena a treballar a les seves pròpies plantacions.

Si bé és cert que els britànics podrien haver obligat els ghanesos mitjançant la força bruta a treballar a les plantacions, reduint-los a l'esclavitud, aquesta hauria estat, en canvi, una forma força costosa d'afrontar la situació en termes de recursos humans i materials. El mètode que van utilitzar per procurar-se la seva mà d'obra va ser, de fet, molt diferent: van imposar un **impost a les llars** denominat **en lliures esterlines**, una divisa emesa únicament per l'autoritat colonial. A aquells que no pagaven els impostos, els britànics els cremaven les cases.

La imposició de l'impost en lliures va generar una **demanda de lliures** al territori colonial. La població necessitava lliures esterlines per pagar els impostos i salvar les seves llars. No obstant això, ningú, almenys al principi, no tenia lliures esterlines. L'única "font" de lliures era l'autoritat colonial. Aquest va ser el cor del mètode coercitiu utilitzat pels britànics: forçar els ghanesos a treballar per a ells mateixos; no per la força bruta, sinó mitjançant els impostos. Com a únics emissors de lliures esterlines, els britànics eren els únics "ocupadors" plausibles per als ghanesos, que es van veure obligats a acceptar treballar a les plantacions de cafè.

Al principi, la població era reticent a treballar directament per als governants britànics; preferien vendre béns immobles a l'autoritat colonial més que no pas la seva pròpia mà d'obra. No obstant això, aquesta voluntat es va veure aviat limitada per la decisió unilateral del govern britànic de pagar en lliures esterlines només la mà d'obra i cap altre bé real.

@RedTMM

Red TMM España

Red TMM Espana

La demanda de divises generada pels impostos va conduir a la monetització de l'economia ghanesa, a la creació d'un **mercat** intern abans inexistent, que va destruir les antigues formes de producció i distribució de la riquesa.

Text original de Daniele Busi - Rete TMM Italia.

www.redTMM.es

Referències:

Abraham, A. (1974). Bai Bureh, The British, and the Hut Tax War. *The International Journal of African Historical Studies*, 7(1), 99-106.

Garzón Espinosa, E. (2019). El origen del dinero desde un enfoque de dinero-deuda. *Iberian Journal of the History of Economic Thought*, 6(1), 37-54.

Mosler, W. (2012). Soft Currency Economics II. What Everyone Thinks They Know About Monetary Policy is Wrong. *Valance Company, Inc. Christiansted*. Existe version en castellano publicada en www.redmmt.es accessible en <http://www.redmmt.es/economia-de-la-divisa-blanda-indice/>

Tcherneva, P. R. (2002). Monopoly Money: The State as a Price Setter. *Oeconomicus*, 5, 124-143.

Tcherneva, P. R. (2016). Money, Power, and Monetary Regimes *Levy Economics Institute, Working Paper No. 861*, Accesible en SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2743276> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2743276>

Tcherneva, P. R. (2016) Dinero, poder y regímenes monetarios. *RedMMT España*: <http://www.redmmt.es/dinero-poder-y-regimenes-monetarios-parte-1-3/>

Tcherneva, P. R., Cruz-Hidalgo, E. (2020). Dinero, poder y regímenes monetarios: por qué la naturaleza del dinero sí importa. *Revista de Economía Crítica*, 29, 1-15

@RedTMM

Red TMM España

Red TMM España

YouTube